

KARTA PRZEDMIOTU (SYLABUS)¹
OPIS PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu		Nazwa przedmiotu	Cytofizjologia	
0912/UTH/WNMinOZ/ST-NST/B04			Cytophysiology	
Język wykładowy		Polski		
Rok akademicki		2022/2023		
Kierunek w zakresie		Lekarski		
Poziom studiów		Studia jednolite magisterskie		
Profil studiów		Ogólnoakademicki		
Forma studiów		Stacjonarne/Niestacjonarne		
Semestr/ semestry		II letni		
Przynależność do grupy zajęć		Moduł B: Naukowe podstawy medycyny		
Status przedmiotu		Obowiązkowy		
Formy realizacji zajęć dydaktycznych, wymiar, punkty ECTS		Forma zajęć	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Liczba punktów ECTS
		Wykład	10 h	2 ECTS
		Ćwiczenia laboratoryjne	20 h	
Powiązanie przedmiotu	z profilem studiów ²	Przedmiot związany z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.		2 ECTS
	z dyscypliną ³	Nauki biologiczne		2 ECTS
Forma nauczania ⁴		Tradycyjna: zajęcia w siedzibie Uczelni		
Wymagania wstępne		Realizacja efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych z poprzednich semestrów studiów. .		
Jednostka prowadząca		Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu		
Koordynator		Dr n. med. Piotr Brzeziński		
Adres strony internetowej pjo		https://wnminoz.uniwersytetradom.pl/		
Adres e-mail koordynatora		p.brzezinski@uthrad.pl		

**EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE, REALIZACJA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WERYFIKACJA
EFEKTÓW UCZENIA SIĘ**

Cel kształcenia:	1. Przedstawienie zasad funkcjonowania komórki, w tym jej organizacji czynnościowej, z uwzględnieniem molekularnego podłoża procesów chorobowych. 2. Poznanie molekularnych mechanizmów różnicowania komórek, ich starzenia się i śmierci. 3. Zrozumienie zależności pomiędzy strukturą a funkcją, a także pomiędzy procesami na poziomie komórkowym a stanami patologicznymi organizmu.
Treści programowe. Wykłady⁵	Wykłady: 10 h prowadzonych jako 5 wykładów po 2 h 1. Morfologia funkcjonalna komórki. Cytoplazma i jej funkcja. Skład chemiczny. 2. Błony biologiczne: budowa błony komórkowej, rodzaje błon komórkowych i ich rola w procesach wewnątrzkomórkowych (transport, synteza białka). 3. Wytwarzanie energii w komórce: mitochondrium, budowa, ewolucja, funkcja. Choroby związane z zaburzeniami dotyczącymi struktury mitochondrium. 4. Wzrost, różnicowanie i starzenie się komórek. Rodzaje śmierci komórek. 5. Komórkowe mechanizmy obrony immunologicznej. Wybrane zagadnienia z biologii nowotworów.
Treści programowe: Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne: 20 h prowadzonych jako 10 ćwiczeń po 2 h. 1. Techniki mikroskopowe w badaniach medycznych. Mikroskopia fluorescencyjna i elektronowa (TEM i SEM). Fluorescencyjna hybrydyzacja in situ (FISH) oraz genomowa hybrydyzacja in situ (GISH). Cytometria przepływowa w analizie aberracji chromosomowych. 2. Podstawowe zagadnienia dotyczące hodowli komórek in vitro. Klasyfikacja hodowli. Podstawowe wyposażenie pracowni hodowli komórek i tkanek. Czynniki wzrostu i różnicowania (cytokiny) 3. Błony komórkowe, przepuszczalność. 4. Organelle komórkowe, techniki izolacji i funkcje. 5. Mitochondria i transformacja energii w metabolizmie komórkowym. Choroby związane z patologią mitochondriów. 6. Przedziały wewnątrzkomórkowe – siateczka śródplazmatyczna, aparat Golgiego, lizosomy, peroksysony, kliniczne aspekty zaburzenia czynności tych organelli. 7. Organizacja szkieletu komórkowego i macierzy zewnątrzkomórkowej 8. Zagadnienia transportu komórkowego, w tym biosynteza i transport białek. 9. Adhezja komórek/połączenia międzykomórkowe zespalaające w tkance nabłonkowej, sygnalizacja komórkowa. 10. Metody wykrywania apoptozy. Pseudoreceptorowy, sfingomielinowo-ceramidowy oraz indukowany stresem szlak apoptozy
Metody dydaktyczne:⁶	1. Wykład • Wykład z wykorzystaniem technik multimedialnych oraz elementami dyskusji. • Wykorzystanie metod aktywizujących, np. kahoot oraz narzędzi bioinformatycznych dostępnych poprzez bazy danych. 2. Ćwiczenia • Doświadczenia laboratoryjne z zakresu właściwości błon biologicznych, transportu przez błony, kultur komórkowych, analizy enzymatycznej w materiale biologicznym. • Obserwacje mikroskopowe komórek i nauka odwzorowywania struktur komórkowych za pomocą metod tradycyjnych i komputerowych. 3. Praca samodzielna • Rozwiązywanie wybranych zagadnień w postaci dobrowolnych prac domowych. • Samodzielne studiowanie literatury naukowej.

Rygor zaliczenia, kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się:	Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich wymaganych dla przedmiotu efektów uczenia się. Uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich form zajęć wchodzących w skład przedmiotu jest równoznaczne z jego zaliczeniem i zdobyciem przez studenta przyporządkowanej przedmiotowi liczby punktów ECTS. 1. Wykład W celu przystąpienia do egzaminu wymagana jest obecność na wszystkich wykładach. Nieobecności wynikające z sytuacji losowych należy usprawiedliwiać. Nieobecności na wykładzie skutkują koniecznością samodzielnego opracowania omawianego zagadnienia. 2. Ćwiczenia Na ocenę z ćwiczeń składają się test obejmujący każdy z tematów ćwiczeń (80%) oraz aktywność na Ćwiczeniach (20%). - W semestrze odbędą się 1-2 testy. Każdy test będzie składał się z ok. 20-30 pytań, które będą utworzone na podstawie zagadnień omawianych na ćwiczeniach oraz w oparciu o treści zawarte w poleconych przez wykładowcę rozdziałach w podręcznikach. Pytania będą miały mieszaną formę: - testu jednokrotnego wyboru; - zadań z luką - testu typu krótkie odpowiedzi - zadań otwartych. - Aktywność na ćwiczeniach: udział w dyskusji, odpowiedź na pytania. 3. Egzamin Przedmiot kończy się egzaminem. Uzyskanie oceny pozytywnej z ćwiczeń w semestrze jest warunkiem koniecznym przystąpienia do egzaminu. Egzamin ma formę pisemną i obejmuje on tematykę wykładów. Pytania na egzamin będą tworzone na podstawie zagadnień podanych na końcu każdego wykładu. Liczba punktów możliwych do uzyskania za egzamin wynosi 50. Pytania egzaminacyjne mają formę: - testu jednokrotnego wyboru (20 pytań po 1 pkt.); - testu tak/nie oraz prawda/fałsz (5 pytań = 5 punktów); - pytań z luką (5 pytań = 5 punktów); - pytań krótkiej odpowiedzi, w tym opis rysunku (5 pytań = 5 punktów); - pytań otwartych, w tym zadań obliczeniowych lub samodzielnego sporządzenia rysunku (5 pytań po 3 punkty, w sumie 15 punktów). Proszę podać czy przewidywany jest termin zerowy. Termin zerowy nie jest przewidywany,
Sposób obliczania oceny końcowej:	Sposób obliczenia oceny końcowej (dokładnej) z przedmiotu uwzględniający wszystkie jego formy określony został w Regulaminie studiów (§37-40). Ocena dokładna obliczana jest w systemie Wirtualnej Uczelni na podstawie ocen uzyskanych z poszczególnych form przedmiotu. Skala ocen dla poszczególnych form zajęć uwzględnianych w obliczeniu oceny dokładnej. 1. Ćwiczenia Ocena z ćwiczeń jest obliczana jako średnia wszystkich ocen cząstkowych pozyskanych w trakcie laboratoriów. Wszystkie kolokwia cząstkowe muszą być zaliczone na ocenę pozytywną. Student otrzyma ocenę: 3,0: gdy uzyska 61-68% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego 3,5: gdy uzyska 69-76% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego 4,0: gdy uzyska 77-84% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego 4,5: gdy uzyska 85-92% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego 5,0: gdy uzyska 93% - 100% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego 2. Wykład i Egzamin 3,0 (dostateczny) — 35-39 pkt. 3,5 (dostateczny plus) — 40-43 pkt. 4,0 (dobry) — 44-46 pkt. 4,5 (dobry plus) — 47-48 pkt. 5,0 (bardzo dobry) — 49-50 pkt.

Efekty uczenia się dla przedmiotu w odniesieniu do efektów kierunkowych i formy zajęć ⁷				Metody weryfikacji efektów uczenia się	
Numer efektu uczenia się	Opis efektów uczenia się dla przedmiotu (PEU) Student, który zaliczył przedmiot (W) zna i rozumie/ (U) potrafi / (K) jest gotów do:	Kierunkowy efekt uczenia się (KEU) i stopień osiągnięcia	Forma zajęć	Forma weryfikacji (zaliczeń)	Metody sprawdzania i oceny
W1	<i>Zna podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne.</i>	A.W04 +++	Wykład Ćwiczenia	Zaliczenie na ocenę Egzamin pisemny	Test, rozpoznawanie struktur komórkowych na obrazach mikroskopowych
W2	<i>Zna mikroarchitekturę tkanek, macierzy pozakomórkowej i narządów.</i>	A.W05 ++	Wykład Ćwiczenia	Zaliczenie, Egzamin, Praca domowa	Test, rozpoznawanie tkanek.
W3	<i>Zna budowę prostych związków organicznych wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynów ustrojowych.</i>	B.W10 ++	Wykład Ćwiczenia	Zaliczenie na ocenę Egzamin pisemny	Test, analiza szlaków wybranych metabolitów.
W4	<i>Zna budowę lipidów i polisacharydów oraz ich funkcje w strukturach komórkowych.</i>	B.W11 ++	Wykład Ćwiczenia	Zaliczenie na ocenę Egzamin pisemny	Test, identyfikacja elementów błon komórkowych, identyfikacja białek błonowych.
W5	<i>Zna podstawowe szlaki kataboliczne i anaboliczne, sposoby ich regulacji oraz wpływ na nie czynników genetycznych i środowiskowych.</i>	B.W15 +++	Wykład Ćwiczenia	Zaliczenie na ocenę Egzamin pisemny	Test, analiza struktury mitochondrium, analiza sieci metabolicznych.
W6	<i>Zna sposoby komunikacji między komórkami i między komórką a macierzą zewnątrzkomórkową oraz szlaki przekazywania sygnałów w komórce, a także przykłady zaburzeń w tych procesach prowadzące do rozwoju nowotworów i innych chorób.</i>	B.W17 +++	Wykład Ćwiczenia	Zaliczenie na ocenę Egzamin pisemny	Test, badanie roli iRNA w procesach sygnalizacyjnych, symulacja odpowiedzi na stres, identyfikowanie zaburzeń prowadzących do nowotworów.
W7	<i>Zna procesy: cykl komórkowy, proliferacja, różnicowanie i starzenie się komórek, apoptoza i nekroza oraz ich znaczenie dla funkcjonowania organizmu.</i>	B.W18 +++	Wykład Ćwiczenia	Zaliczenie na ocenę Egzamin pisemny	Test, identyfikacja mechanizmów identyfikacja czynników warunkujących przejście komórki w etap różnicowania.
W8	<i>Zna w podstawowym zakresie problematykę komórek macierzystych i ich zastosowania w medycynie.</i>	B.W19 ++	Wykład Ćwiczenia	Zaliczenie na ocenę Egzamin pisemny	Test, plan terapii przy udziale komórek macierzystych.
W9	<i>Zna zasady prowadzenia badań naukowych, obserwacyjnych i doświadczalnych oraz badań in vitro służących rozwojowi medycyny.</i>	B.W29 ++	Wykład Ćwiczenia	Zaliczenie na ocenę Egzamin pisemny	Test, przygotowanie referatów i prezentacji, udział w dyskusji.

Efekty uczenia się dla przedmiotu w odniesieniu do efektów kierunkowych i formy zajęć ⁷				Metody weryfikacji efektów uczenia się	
Numer efektu uczenia się	Opis efektów uczenia się dla przedmiotu (PEU) Student, który zaliczył przedmiot (W) zna i rozumie/ (U) potrafi /(K) jest gotów do:	Kierunkowy efekt uczenia się (KEU) i stopień osiągnięcia	Forma zajęć	Forma weryfikacji (zaliczeń)	Metody sprawdzania i oceny
U1	<i>Potrafi przewidywać kierunek procesów biochemicznych w zależności od stanu energetycznego komórek.</i>	<i>B.U06</i> ++	<i>Ćwiczenia</i>	<i>Zaliczenie na ocenę</i> <i>Egzamin pisemny</i>	<i>Test, obliczanie zysku energetycznego procesów oddechowych.</i>
U2	<i>Potrafi korzystać z baz danych, w tym internetowych, i wyszukiwać potrzebne informacje za pomocą dostępnych narzędzi.</i>	<i>B.U10</i> +++	<i>Ćwiczenia</i>	<i>Zaliczenie na ocenę</i> <i>Egzamin pisemny</i>	<i>Test, jednostek chorobowych na podstawie zmian w komórce, identyfikacja enzymów uczestniczących w procesach metabolicznych.</i>
K1	<i>Korzysta z obiektywnych źródeł informacji.</i>	<i>K.K3</i> +++	<i>Ćwiczenia</i>	<i>Ocena opisowa</i>	<i>Obserwacja, ocena 360°.</i>
K2	<i>Wyciąga wnioski z własnych pomiarów lub obserwacji.</i>	<i>K.K4</i> +++	<i>Ćwiczenia</i>	<i>Ocena opisowa</i>	<i>Obserwacja, ocena 360°.</i>

Literatura i pomoce naukowe⁸

Literatura podstawowa

1. Alberts B, Bray D, Hopkin K, Johnson A, Raff M, Roberts K. 2019. *Podstawy biologii komórki. Tom 1-2.* Warszawa: PWN.
2. Kawiak J, Zabel M. 2015. *Seminaria z cytofizjologii dla studentów medycyny, weterynarii i biologii.* Wrocław: Edra Urban&Partner.
3. Kilariski W. 2019. *Strukturalne podstawy biologii komórki.* Warszawa: PWN.
4. Klyszejko-Stefanowicz L. 2020. *Cytobiochemia.* Warszawa: PWN.
5. Pollock K. 2017. *From DNA sequence to biological meaning. e-Gene.* Dostęp: <https://zenodo.org/record/820140>
6. Riordan NH. 2019. *Komórki macierzyste.* Warszawa: DKmedia.

Literatura uzupełniająca

1. Haas R, Kronenwett RF. 2009. *Hematopoetyczne komórki macierzyste - pytania i odpowiedzi.* Wrocław: MedPharm Polska.
2. Slack J, (tłum. Blasiak J, Tokarz P). 2017. *Komórki macierzyste.* Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się – bilans punktów ECTS

Udział w zajęciach, aktywność	Obciążenie studenta [h]		
	Inne godz. Kontaktowe (IGK)	Praca własna studenta: zajęcia bez nauczyciela (ZBN)	Zajęcia dydaktyczne
Udział w wykładach ⁹	-	-	10 h
Udział w ćwiczeniach laboratoryjnych	-	-	20 h
Udział w konsultacjach	5 h	-	-
Przygotowanie się do wykładów/ćwiczeń/seminariów/ Przygotowanie do zaliczenia/egzaminu	-	25 h	-
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	5 h/ 0,2 ECTS	25 h/ 0,8 ECTS	30 h/ 1,0 ECTS
Punkty ECTS za przedmiot	2 ECTS ¹⁰		

Informacje dodatkowe, uwagi
